



GÖTEBORGS UNIVERSITET  
Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning  
Lärarprogrammet, examensarbete 10 poäng

## Läroboken, fiende eller medarbetare?

Ana Zorrilla Eklund

”LAU660”

Handledare: Alejandro Urrutia

Examinator: Ken Benson, professor i spanska

Rapportnummer: HT061273-01

## Abstract

<b>Examinationsnivå</b>	Läroprogrammet LAU 660 examensarbete 10 p
<b>Titel</b>	<i>Läroboken, fiende eller medarbetare?</i>
<b>Författare</b>	Ana Zorrilla Eklund
<b>Termin och år</b>	Höstterminen 2006
<b>Institution</b>	Institutionen för romanska språk
<b>Handledare</b>	Alejandro Urrutia
<b>Rapportnummer</b>	HT061273-01
<b>Nyckelord</b>	Lärobok, kommunikation, styrdokument, lämplighet, undervisning.

### Sammanfattning

I styrdokumentet för gymnasieskolan betonas betydelsen av kommunikationen och att utbildningen leder till bättre språkkunskaper. Läroboken i spanska *Caminando de Nuevo 1* som undersöks i det här arbetet och som används i många skolor i spanskundervisning uppfyller inte de kraven. Enligt en rapport av Skolverket<sup>1</sup> framgår det tydligt att läromedlet är mycket styrande på innehållet i undervisningen. Den positiva lärandesituationen enligt samma rapport talar för en undervisning där läroboken inte får den centrala rollen: ”Undervisningen utgår ofta från texter och dialoger som eleverna själva producerar [...]”<sup>2</sup> En annan granskning av Skolverket visar att många läroböcker är ”onyanserade och stereotypa”.<sup>3</sup> Samtidigt säger erfarenheten att många lärare samt elever känner sig tryggare med en lärobok. Beatrice Arwidsson, lärare i engelska tror att ”tidsbrist och osäkerhet [...] är några anledningar till att lärare inte vågar släppa läroboken”.<sup>4</sup> Tryggheten som många lärare upplever tack vare läroboken är kanske falsk.

Vid det här läget är mitt syfte att undersöka i vilken utsträckning läroboken *Caminando de Nuevo 1* anpassar sig efter elevernas och lärarnas förväntningar. Min population består av elever och lärare från Folkuniversitetet. Jag utgår jag ifrån följande antagande: Fortsättningsgrupperna kommer att ställa sig mer kritiska till boken än nybörjargrupperna. Metoden jag använder mig av består av två lika delar: 1) en enkätundersökning riktad till nybörjar- och fortsättningsgrupper i spanska; 2) en intervjuundersökning riktad till fem lärare i spanska.

Diskussionen kring den här lärobokens lämplighet är relevant och betydelsefull för läraryrket av följande anledningar: 1) *Caminando de Nuevo 1* är en lärobok som användes i många skolor i Sverige; 2) med tanke på hur mycket läroboken i många fall styr undervisningen borde alla lärare ifrågasätta dess lämplighet; 3) samtidigt öppnas diskussionen om en undervisning utan lärobok som har växt sig starkare på senaste tiden.

---

<sup>1</sup> Skolverkets rapport nr 95 (2001), s.30.

<sup>2</sup> Skolverkets rapport nr 95 (2001), s 33.

<sup>3</sup> Enligt *Lärarnas tidning* nummer 21 8-21 december årgång 17

<sup>4</sup> *Lärarnas tidning* nummer 21 8-21 december årgång 17

# Innehållsförteckning

<b>Innehållsförteckning</b>	<b>1</b>
<b>1 Introduktion</b>	<b>4</b>
<b>2 Bakgrund</b>	<b>4</b>
<b>3 Om läroboken <i>Caminando de Nuevo 1</i></b>	<b>5</b>
<b>4 Syfte</b>	<b>5</b>
<b>5 Metod</b>	<b>6</b>
<b>6 Teori</b>	<b>7</b>
<b>6.1 Förklarande analys genom enkätundersökning</b>	<b>7</b>
<b>6.2 Intervju som komplement i undersökningen.</b>	<b>9</b>
6.2.1 Kvalitativ intervju	9
6.2.2 Ostrukturerad intervju	9
6.2.3 Reliabilitet och validitet	9
6.2.4 Lärarens åsikter som analytisk kategori	9
<b>6.3 Lärobokens roll i undervisningen</b>	<b>10</b>
6.3.1 Läroboken i elevernas ögon	10
6.3.2 Hur mycket kan läroboken styra undervisningen?	10
<b>6.4 Läroboken och styrdokumentet</b>	<b>11</b>
<b>7 Genomförande</b>	<b>11</b>
<b>8 Analys</b>	<b>12</b>
<b>8.1 Analys av resultaten från enkäterna</b>	<b>12</b>
<b>8.2 Samvariation i svaren av nybörjar- och fortsättningsgrupperna</b>	<b>12</b>
8.2.1 Analys av ”femmornas” svar	14
8.2.2 Analys av ”treornas” svar i jämförelse med ”femmornas”	17
<b>8.3 Analys av resultaten från intervjuerna</b>	<b>19</b>
8.3.1 Sammanställning av lärarnas svar	21
<b>9 Resultat (från enkäterna och intervjuerna)</b>	<b>22</b>
<b>9.1 Förklarande analys i termer av orsakssamband</b>	<b>22</b>
<b>9.2 Läroboken och styrdokumentet</b>	<b>22</b>
<b>9.3 Lärarens åsikter som analytisk kategori</b>	<b>23</b>
<b>9.4 Hur mycket kan lärarna och eleverna bestämma över valet av läroboken?</b>	<b>23</b>
<b>9.5 Generalisering av resultatet</b>	<b>24</b>
<b>9.6 Resultatets konsekvenser för läraryrket</b>	<b>24</b>
<b>10 Diskussion</b>	<b>24</b>
<b>11 Referenslitteratur</b>	<b>27</b>
<b>Bilagor</b>	

# 1 Introduktion

I den här undersökningen behandlas ämnet spanska, men jag tror att mina frågor också kan ställas i förhållande till undervisning i andra ämnen. Ämnesvalet är ett resultat av en reflektion kring lämpligheten av läroboken i spanska, *Caminando de nuevo 1*<sup>5</sup>.

Utgångspunkten för den här reflektionen är min erfarenhet som lärare i spanska på Folkuniversitetet och en givande praktikperiod som gymnasielärare i spanska steg 1, 2 och 3 på två olika skolor: Hvitfeldtska gymnasium i Göteborg och Mimers Hus i Kungälv. Under mitt arbete på Folkuniversitetet har jag upplevt att eleverna anser att de kunskaper de fick i gymnasiet är väldigt magra och jag tror att läroboken tillsammans med ett inte så lyckat sätt att undervisa kan vara orsaken till de bristfälliga kunskaperna.

På Folkuniversitetet och på de två ovannämnda skolorna används boken *Caminando de Nuevo 1* i spanska steg 1. Mina observationer under lektionerna har lett till en undran över lärobokens lämplighet. Under mina lektioner observerade jag följande reaktioner hos eleverna: ibland tyckte de att dialogerna var lite gammalmodiga; de reagerade på vissa frågor i övningarna och att övningarna saknade variation. Däremot har en del lärare en positiv uppfattning av boken som helhet. Andra lärare, där jag inkluderar mig själv, fann vissa texter eller övningar svåra att tillämpa. Ibland på grund av att dialogerna inte kändes aktuella och ibland för att vissa ämnen och frågor kunde upplevas som känsliga för eleverna. Visst, den perfekta boken finns inte, men jag tycker att en bra lärobok borde underlätta undervisningen och elevernas inläring. Jag anser att ämnet är mycket relevant för den nutida undervisningen där vikten läggs på kommunikation och förståelse för andra kulturer (se Lpf 94).

## 2 Bakgrund

Föreliggande arbete började med en inventering av gamla uppsatser och böcker som på något sett behandlade lärobokens roll i undervisningen. Bland andra fann jag en intressant avhandling av Tom Wikman där han utgår från sju perspektiv för att svara på följande fråga: ”Hur borde texter formuleras för att optimera en läsande elevs handling?” Min handledare på den romanska institutionen vid Göteborgs Universitet hjälpte mig också i sökandet. Vi hittade en intressant uppsats av Linda Bäckström, studerande vid Göteborgs Universitet, som handlade om kulturens betydelse i undervisningen av främmande språk. Här analyserades olika texter i olika läroböcker som används vid spanskundervisning i Sverige. Syftet var att

---

<sup>5</sup> Waldenström, Elisabeth, m.fl. (2000) *Caminando de Nuevo 1*. Stockholm: Natur och kultur.

undersöka om texterna i läroböcker speglade en partisk syn av kulturen i spansktalande länder.

### **3 Om läroboken *Caminando de Nuevo 1***

*Caminando de Nuevo 1* är ett läromedel i nybörjarspanska för gymnasiet och komvux. Den är avsedd för steg 1 (100 poäng). Boken består av fem arbetsområden i vilka man får följa ett antal ”unidades” eller kapitel. I boken får man bland annat följa ett antal personer från Spanien och Sydamerika. Bokens innehåll står tydligt i innehållsförteckning, vilket jag här sammanfattar på följande sätt: Varje kapitel består av en text, kommentarer och övningar. I kommentarerna ligger en sammanfattning av grammatiken som förekommer i texten. Övningarna består av skriftliga övningar där man arbetar enskilt eller i par. Dessutom förekommer i vissa kapitel muntliga övningar. I slutet av boken finns ett slags kompendium med olika delar: översättningar av texterna till svenska, minigrammatik, vanliga uttryck (”Así se dice”), självdiagnos, facit (till både självdiagnosen och övningarna i boken) och en ordlista.

### **4 Syfte**

I det här arbetet skall jag undersöka i vilken utsträckning boken *Caminando de Nuevo 1* motsvarar elevernas och lärarnas förväntningar. Jag är särskilt intresserad av att problematisera frågan genom att studera möjliga variationer i elevernas och lärarnas svar. Mitt antagande är att eleverna i fortsättningsgruppen kommer att ställa sig mer kritiska till boken än de som läser en nybörjarkurs. Det är logiskt att tänka att de som tidigare har läst en termin förmodligen kommer att ha mer grund för att kunna uttala sig kritiskt än de som för första gången läser spanska. Jag utgår också från följande undersökningsfrågor:

- Från elevernas perspektiv: Finns det andra faktorer som påverkar deras uppfattning av läroboken? Tanken är, för det första, att undersöka om åsikten om läroboken kan variera beroende på vilken nivå deltagarna befinner sig på. Och för det andra, att undersöka om det finns andra variabler som interagerar och därmed påverkar deltagarnas uppfattning.
- Från lärarnas perspektiv: använder de boken på grund av att de har en bra uppfattning om den? Eller är det andra faktorer som avgör detta?

Jag skall använda mig av litteratur och tidigare undersökningar om läromedel för att ha något att jämföra mitt resultat med. Mitt mål med den här undersökningen är att öppna vägen för andra frågeställningar och kanske ge möjlighet att bygga på vidare genom ytterligare undersökningar.

## 5 Metod

De flesta begrepp jag använder mig av samt analysmodellen härstammar från boken *Metodpraktikan* av Esaiasson m.fl. respektive *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap* av Stukát. Båda böckerna föreslår olika undersökningsmetoder och ger svar till de flesta problemen som kan förekomma vid dess användning. Dessutom får man bättre förståelse för de olika metoderna tack vare varierande och illustrerande exempel.

Jag skall genomföra en ”teorikonsumerande undersökning”<sup>6</sup> genom att använda mig av enkäter som skall delas ut till ett antal elever (mer än hundra) och kvalitativa intervjuer med fem lärare. I en ”teorikonsumerande undersökning” sätter man fallet i centrum. Jag vill bara lyfta fram ett resultat som inte nödvändigtvis är giltigt i andra sammanhang.

Om jag hade mer tid och resurser skulle jag ha genomfört en mycket mer omfattande undersökning där jag kunde ha fått ett resultat som man kan generalisera till hela landet (teoriprovande undersökning). Ändå blir resultatet av den här undersökningen tolkbart. Med detta menar jag att även om man bara kan generalisera resultatet till Folkuniversitetet så är ämnet relevant nog för att försöka generalisera resultatet till andra skolor i Sverige. Detta skulle leda till ytterligare en undersökning, till exempel i alla gymnasier i Sverige, där det undersöks vad eleverna har för åsikt om läroboken vid spanskundervisning i nybörjar- och fortsättningsgrupper.

Min avsikt är att göra en förklarande analys av det resultat jag får genom min enkät- och intervjuundersökning. Meningen med att använda mig av de nämnda undersökningsmetoderna är att utgå från elevernas respektive lärarnas perspektiv och därmed uppnå ett mer trovärdigt resultat.

Jag väljer att göra ett strategiskt urval. Jag använder mig av eleverna och lärarna jag råkar finna på Folkuniversitetet (bekvämlighetsurval<sup>7</sup>). Populationen som ska undersökas är ett antal nybörjar- och fortsättningsgrupper i spanska på Folkuniversitetet. Det här valet är också ett sätt att minimera bortfallet i undersökningspopulationen med tanke på att eleverna där oftast har en positiv inställning till enkäter och utvärderingar. Anledningen till att jag väljer elever från Folkuniversitetet är för det första att jag som lärare där har tillgång till materialet

---

<sup>6</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s.98

<sup>7</sup> Trots (2001), s. 71

jag behöver; för det andra, anser jag att eleverna där har tidigare språkerfarenheter. De har oftast läst andra språk tidigare, t.ex. när de gick i skolan eller senare i livet. Därför tror jag att de kan komma med intressanta bidrag när det gäller att värdera hur läroboken motsvarar deras förväntningar.

## 6 Teori

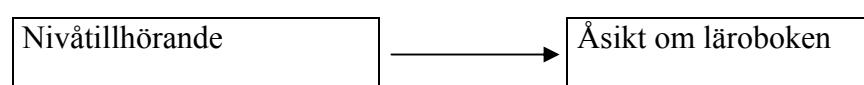
### 6.1 Förklarande analys genom enkätundersökning

Enligt Esaiasson m.fl. består en förklarande analys av två huvudsakliga delar<sup>8</sup>:

#### a) Förklarande analys i termer av orsakssamband

”För det första gäller det att försöka belägga att någonting påverkar någonting annat.” Det kan vara svårt att resonera sig fram till vad som egentligen borde betraktas som orsak respektive verkan. I detta avseende undersöker jag följande: 1) om deltagarna i en fortsättningsgrupp ställer sig mer kritiska mot boken än de i nybörjargrupperna och därmed kan en nivåskillnad påverka åsikten om boken; 2) eller om det är en annan variabel, lärobokens inflytande, som utgör en orsaksvariabel. Hur man värderar inflytandet av en lärobok vid språkinläring kan påverka åsikten om boken. Med åsikten om boken menas om boken uppfyller deltagarnas förväntningar eller inte, vilken också är sista frågan i enkätundersökningen. Enligt *Metodpraktikan* krävs det två villkor för att kunna dra en slutsats i termer av orsakssamband<sup>9</sup>:

- För det första måste vi ha kontroll över tidsfaktorn: ”vi måste ta ställning till tidsföljden mellan variablerna och våga stå för att det vi menar är orsak har inträffat före det vi menar verkan”. Både nivåtillhörandet och lärobokens inflytande bestäms före man har bildat sig en åsikt om läroboken. Tillhör man en fortsättningsgrupp har man i princip mer grund för att värdera läroboken kritiskt eftersom man har läst spanska längre tid. Men deltagarna i nybörjargrupperna har också förmåga att uttala sig om en lärobok eftersom alla någon gång tidigare har använt en språklärobok, till exempel i skolan. Jag utgår från antagandet att nivåtillhörandet påverkar åsikten som deltagarna har om läroboken. Den här tanken kan illustreras på följande sätt:



<sup>8</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s.71.

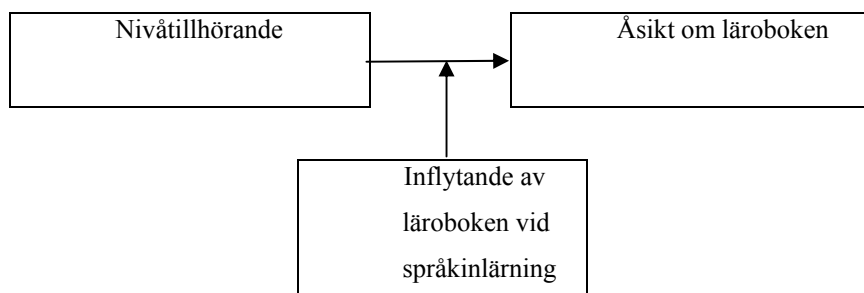
<sup>9</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s 73.

Nivåutvärderingen skulle kunna vara den oberoende variabeln eller orsaksvariabeln. Åsikten om läroboken är den beroende variabeln eller effektvariabeln som är påverkad av den oberoende variabeln<sup>10</sup>.

- För det andra måste vi ha kontroll över andra variabler (interaktions-, mellanliggande eller bakomliggande variabler<sup>11</sup>) ”som åstadkommer den observerade observationen”<sup>12</sup>.

### b) Den kausala mekanismen

Den andra delen i en förklarande analys innebär att spåra de kausala mekanismerna för att efteråt kunna förklara varför den ena variabeln påverkar den andra. Det är undran om vad som är den egentliga förklaringen, om denna går att finna. Utan en kausal mekanism har vi endast en ytlig förklaring där det bara visas ett orsakssamband där en variabel påverkar den andra utan vidare förklaring. I sökandet av den kausala mekanismen tar jag in en ny variabel, inflytandet av läroboken vid språkinlärning, som placeras i orsakskedjan som en interaktionsvariabel. Den nya variabeln åskådliggörs med ”en pil på pilen”<sup>13</sup> på följande sätt:



<sup>10</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s. 72-77.

<sup>11</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s.91-92.

<sup>12</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s.4.

<sup>13</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s. 84.



## **6.2 Intervju som komplement i undersökningen**

### **6.2.1 Kvalitativ intervju**

Man kan använda sig av intervjuer i olika syften. I det här fallet har intervjuer fungerat som komplement till en enkätanalys<sup>14</sup>. De intervjuer som analyseras längre fram följer endast grundläggande regler som gäller den här typen av metod. ”Vid kvalitativa intervjuer finns inte någon sådan uppsättning spelregler”<sup>15</sup>. Till exempel: hålla sig till etiska regler, citera när vi verkligen vill transkribera någons kommentar, vara ärlig, hänvisa till litteratur och andra källor, etc. Intervjuerna med lärarna använder jag som ett komplement till enkätundersökningen. Syftet med dem är att dra in ett annat perspektiv, denna gång från lärarnas sida, om deras åsikt om boken.

### **6.2.2 Ostrukturerad intervju**

Lärarna i den här undersökningen var informerade om att deras identitet skulle vara anonym och respekteras. De blev sagda att det viktigaste var att de yttrade sig fritt om olika aspekter av boken. Intervjuarens åsikt var helt irrelevant vid bearbetning av deras svar. Deras svar kunde inte präglas av intervjuarens åsikt på något sätt. Jag som intervjuare var medveten om vilket ämnesområde jag ville beröra. Med denna tanke använde jag en checklista med olika frågor (se bilaga 2). Frågorna ställdes vid behov i slumpmässig ordning till de olika lärarna.

### **6.2.3 Reliabilitet och validitet**

”Traditionellt menar man med reliabilitet eller tillförlitlighet att en mätning så att säga är stabil och inte utsatt för t.ex. slumpinflytelser [...]”<sup>16</sup>. Med denna baktanke har intervjuerna planerats på så sätt att alla skulle bli frågade på samma sätt och i ett likadant sammanhang. Även om frågorna ställdes i slumpmässig ordning så var detta sätt att fråga väl genomtänkt i förväg. Alla lärare fick samma möjligheter att svara i den ordning de ville. När jag ställde vissa frågor var det endast för att undvika att intervjun skulle spåra ut.

### **6.2.4 Lärarens åsikter som analytisk kategori**

En analytisk kategori är det som karläggas som objekt för en analys. I det här fallet riktas undersökningen till lärarens åsikter och inte till personerna som uttalar dem. Målet med intervjuerna är att uppnå förståelse om de olika uppfattningarna så att det blir en analytisk kategori. Personerna som uttrycker dessa åsikter är mindre intressanta. Det intressanta är inte

---

<sup>14</sup> Esaiasson m.fl. (2003) s. 284.

<sup>15</sup> Trost (2001), s.74.

<sup>16</sup> Trost (2001), s. 66.

”att den intervjuade presenterar ett mönster”<sup>17</sup>. Hur man genomför dataredovisningen är lite av en smakfråga<sup>18</sup>. Jag ska redovisa lärarens åsikter genom Johanssons och Svedners metod. Metoden går ut på att göra en gruppering av uppfattningar genom ett diagram: ”Diagrammet skapar ett sammanhang av de enskilda uppfattningar och gör dessa begripliga”<sup>19</sup>

## **6.3 Lärobokens roll i undervisningen**

### **6.3.1 Läroboken i elevernas ögon**

Innan jag går över till analysen bör några ytterligare kommentarer göras gällande hur läroboken framstår i elevernas ögon. Eleverna tror på att det som står i boken är sant; de tror att boken är ”en norm för vad anses vara väsentligt att lära sig”<sup>20</sup>. Detta är bra sammanfattat av Tom Wikman i sin avhandling *På spaning efter den goda läroboken*<sup>21</sup>:

- Läroboken har en kunskapsgaranterande, auktoriserande roll
- Läroboken har också en gemensamhetsskapande, sammanhållande roll ur både ett ideologiskt och ett praktiskt perspektiv
- Läroboken underlättar också arbetet i skolan eftersom varje lärare inte behöver bli läromedelsproducent
- Läroboken har också en disciplinerande roll eftersom den håller eleverna sysselsatta
- Läroboken ger eleverna en modell för hur lärandet går till
- Läroboken som garanti för att undervisningen följer kursplanen (Enligt en undersökning av skolverket använder många lärare i till exempel engelska, läroboken som en garanti för att undervisningen följer kursplanen<sup>22</sup>).

### **6.3.2 Hur mycket kan läroboken styra undervisningen?**

Detta är också en intressant fråga. Jag ska bara ta upp denna fråga i förhållande till andra teorier som anser att ”med lärobok blir man låst”<sup>23</sup>. För att kunna göra ett sådant påstående tycker jag att man måste utgå från en negativ syn på läroboken som hjälpmedel i undervisningen. Man tröttnar på så många brister att till slut måste man börja tänka på att antingen skaffa annat material eller själv skriva en egen lärobok. Att arbeta med en lärobok har både fördelar och nackdelar. Fördelarna med den är att läraren då får någon slags ram eller

---

<sup>17</sup> Trost (2001), s. 75.

<sup>18</sup> Trost (2001), s. 77.

<sup>19</sup> Johansson och Svedner (2001), s. 51.

<sup>20</sup> Wikman (2004), s.82.

<sup>21</sup> Wikman (2004), s 87-89.

<sup>22</sup> Ur *Lärarnas tidning*, nummer 21 8-21 december s. 16

<sup>23</sup> Ur *Lärarnas tidning*, nummer 21 8-21 december s. 16

manus som ger undervisningen en struktur. Det farliga med detta ligger, anser jag, mer i hur lärarna använder läroboken, ("Lärare använder inte samma lärobok på ett och samma sätt"<sup>24</sup>).

#### **6.4 Läroboken och styrdokumentet**

Jag vill rikta min undersökning mot de syften och mål som anges i kursplanen i spanska steg 1 för gymnasial nivå.

Enligt kursplanen måste utbildningen i moderna språk "syfta till att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga". Jag undrar om *Caminando de Nuevo I* kan vara ett bra läromedel för att nå detta mål. En annan intressant aspekt i kursplanen är vikten av att "vidga perspektivet på omvärlden och på olika kulturer" när man lär sig ett språk. Uppfyller boken det här kravet? De mål som beskrivs i kursplanen förstärker syftet att främja förmågan att kommunicera och känna till "något om vardagslivet i något land där språket används"

I förhållande till denna fråga utgör mina intervjuer med lärarna en viktig del av min undersökning.

### **7 Genomförande**

Jag gjorde en granskning av alla nybörjar- och fortsättningsgrupper som använde boken *Caminando de Nuevo I*. Normalt arbetar nybörjargrupperna på Folkuniversitetet med första delen av boken (fram till kapitel 3 ungefär) medan fortsättningsgrupperna arbetar med resten av boken (från hälften till bokens slut). Jag förberedde en enkät (se bilaga 1) med samma frågeinnehåll för alla grupper men som skilde sig åt i frågorna om kapitlen på följande sätt: Fråga 13 till 22 för nybörjarna koncentrerade sig på kapitlen från första delen av boken (från "unidad" 1A till 3B). Medan för fortsättningsgrupperna gällde hela boken (från fråga 13 till 32).

Efter att ha förberett enkäterna kontaktade jag de lärare jag i förväg hade frågat och gav dem ett antal enkäter som de sedan skulle dela ut bland sina grupper. Deltagarna skulle få tid i slutet av lektionen för att fylla i enkäterna och svaren skulle därefter samlas in. Meningen var att störa alla inblandade så lite som möjligt och att snabbt börja bearbeta alla svar. Jag fick 67 ifyllda enkäter från nybörjargrupperna respektive 35 enkäter från fortsättningsgrupperna.

---

<sup>24</sup> Johnsen (1997), s. 193.

Nästa steg var att ta itu med intervjuerna. En del av mitt urval grundades först på det som kallas för ”centralt placerade källor”.<sup>25</sup> Med detta menas att i förväg ha en tanke om vilka personer man vill ha med på intervjuerna. De var mycket erfarna lärare som också visade särskilt intresse för det här projektet. Totalt intervjuade jag alltså fem lärare. Hela datainsamlingen tog ungefär två veckor.

De olika intervjuerna inleddes med några uppvärmningsfrågor varefter jag sedan använde en intervjuguide (se bilaga) som omfattade olika typer av frågor. Alla frågor var enkla, korta och lätta att förstå. Typen av frågor bestämdes enligt Esaiassons m fl<sup>26</sup> uppdelning: ”tematiska frågor” som öppnar vägen för att ställa andra (t.ex. ”Hur använder du boken?”), ”uppföljningsfrågor” som är förknippade med de tematiska frågorna och hjälper med att få mera konkreta svar (t. ex. ”Vad tycker du om övningarna?”), direkta frågor som får fram viktiga och centrala aspekter i undersökningen (t.ex. ”Hur tycker du att boken *Caminando de Nuevo!* främjar kommunikationen i undervisningen?”) eller tolkande frågor som hjälper att klargöra vad intervjupersonen menar (t.ex. ”menar du att boken fungerar bra som hjälpmedel i undervisningen?”).

## 8 Analys

### 8.1 *Analys av resultaten från enkäterna*

Analysen utgår från enkäten som bifogas i det här arbetet (jag hänvisar till bilaga 1 för att titta på frågorna som nämns i undersökningen). Frågorna som behandlas är de som anses vara relevanta på grund av att de visar stor variation. Frågorna 23 till 32 i enkäten motsvarar frågor som består av kapitel som endast fortsättningsgruppen gick igenom. Tanken var vid en början att i det här arbetet inkludera en studie om bara fortsättningsgruppens svar. Arbetet skulle ha blivit alldeles för stort och därför behandlas de nämnda frågorna inte här.

### 8.2 *Samvariation i svaren av nybörjar- och fortsättningsgrupperna*

Utgångsfrågan i den här analysen är om deltagarna i en fortsättningsgrupp ställer sig mer kritiska till boken än dem i nybörjargrupperna. Stämmer detta antagande så kan man börja fundera på om nivå-tillhörandet fungerar som orsaksvariabel och kan påverka åsikten om läroboken. För att få svar på detta ska vi först utgå från svaren på fråga 36 i enkäten från alla

---

<sup>25</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s.286.

<sup>26</sup> Esaiasson m.fl. (2003) s. 290.

elever, nämligen 67 i nybörjargruppen<sup>27</sup> respektive 35 i fortsättningsgruppen. ”Hur motsvarar boken dina förväntningar?” Denna fråga motsvarar i den här studien elevernas åsikt om läroboken (alltså den som antas vara den beroende variabeln). På en skala från 1 till 5 (där fem är högst) får vi ett genomsnitt på 4,10 hos nybörjargruppen och 3,94 hos fortsättningsgruppen. Även om skillnaden inte är så stor, verkar nybörjargruppen vara mer positiv. Ändå kan man säga att läroboken blir mer än godkänd av båda grupperna. Så kan man illustrera resultatet från svaren på frågan 36 från alla elever i nybörjar- respektive fortsättningsgrupperna:

	Summa	Svar	Medel
Nybörjargrupporna	275	67	4,10
Fortsättningsgrupperna	138	35	3,94

Redan från början är det uppenbart att boken i stort sätt anses vara bra. Nu kan det vara intressant att hitta variationer i svaren genom att ta in andra variabler i studien. Till exempel fråga 1: ”Hur stort inflytande har läroboken haft vid din språkinläring?” Man kan förvänta sig att de som tycker att läroboken är viktig för att lära sig ett språk i princip kommer att vara mer kritiska till boken. Dessutom har populationen som analyserats mer eller mindre erfarenhet av andra språkläroböcker. På fråga 1 observeras att både nybörjar- och fortsättningsgruppen anser att bokens inflytande är ganska stort (4,10 respektive 4,03 i medel). Resultatet visar också på att läroboken har ett mindre inflytande på fortsättningsgruppen än nybörjargruppen.

Man kan kanske tydligare se om det finns en större variation i elevernas svar om undersökningsfältet begränsas till en mindre grupp. Med denna tanke utgår vi först från svaren av deltagarna som valde svarsalternativet ”mycket stort”, vilket får värdet ”5”. Det kan vara intressant att närmare titta på hur de som har en sådan hög värdering av lärobokens roll vid språkinläring uttalar sig om *Caminando de Nuevo 1*. Bland dem som svarade ”mycket stort” (jag kallar dessa för ”femmor” i fortsättning) finns det inte en stor variation i svaren. 31 %<sup>28</sup> av eleverna i nybörjargruppen tycker att lärobokens inflytande är mycket stort mot 29 % av deltagarna i fortsättningsgruppen.

<sup>27</sup> I fortsättning använder jag ”nybörjargruppen” som benämning till en kategori. Benämningen representerar naturligtvis alla inblandade nybörjargrupper. Det samma gäller för fortsättningsgrupperna som från och med nu heter ”fortsättningsgruppen”.

<sup>28</sup> Svaren anges i procent för att grupperna är olika stora.

Vid det här läget kan det vara lämpligt att kontrastera ”femmornas” åsikter med dem som tyckte att dess inflytande var måttligt (”treor” i fortsättning). Först genomför vi en analys av ”femmornas” svar för att sedan kontrastera svaren med de man får av ”treorna”. För att undvika missförstånd kommer jag i fortsättningen att kalla nivågrupperna inom ”femmorna” för ”nybörjargrupp 5” respektive ”fortsättningsgrupp 5”. Samma lösning gäller för ”treorna”, som består av ”nybörjargrupp 3” respektive ”fortsättningsgrupp 3”. När jag pratar allmänt i förhållande till alla elever överhuvudtaget på respektive nivå kommer jag att förståsätta med den enklare benämningen ”nybörjargruppen” respektive ”fortsättningsgruppen”.

### 8.2.1 Analys av ”femmornas” svar

Vi utgår ifrån uppgifterna från medelvärden av båda nivågruppernas svar i den nedanstående tabellen. Eftersom ”femmornas” svar redan utgår från fråga 1, börjar tabellen med fråga 2.

Värden	Fråga	Nybör.	Forts.	Differens
1-3	2	2,40	2,89	-0,49
1-4	3	2,27	2,22	0,04
1-4	4	3,57	3,75	-0,18
1-4	5	2,67	2,78	-0,11
1-4	6	3,20	3,89	-0,69
1-4	7	2,90	3,11	-0,21
1-4	8	2,68	3,38	-0,70
1-4	9	2,43	3,11	-0,68
1-4	10	2,79	3,11	-0,33
1-4	11	3,77	4,00	-0,23
1-4	12	3,33	3,43	-0,10
1-5	13	3,71	4,00	-0,29
1-5	14	3,89	3,71	0,18
1-5	15	4,18	4,29	-0,11
1-5	16	3,57	3,33	0,24
1-5	17	4,04	4,00	0,04
1-5	18	4,33	4,50	-0,17
1-5	19	4,13	4,17	-0,04
1-5	20	3,00	3,50	-0,50
1-5	21	4,00	3,88	0,13
1-5	22	4,00	4,00	0,00
1-4	33	3,03	4,00	-0,97
1-3	34	2,70	2,78	-0,08
1-5	35	3,97	3,78	0,19
1-5	36	4,30	4,33	-0,03

Efter en snabb titt på svaren bland ”femmorna” finner man stora svarsvariationer till fråga 2 som innehåller deras inställning till bilderna i boken. Frågan om bilderna är relevanta utifrån det kommunikativa perspektivet. Om en bild inte är tilltalande kan det hindra främjandet av

kommunikationen hos eleverna. Sammanställningen av medelsvaret från deltagarna i båda grupperna är följande: Fråga 2 värderades från 1 till 3 och fick ett resultat på 2,40 hos ”nybörjargrupp 5” mot 2,89 hos ”fortsättningsgrupp 5”. ”Nybörjargrupp 5” ställer sig mer kritiska till bilderna vilket verkar gå mot antagandet att ”nybörjargruppen” borde vara mer positiva än eleverna i ”fortsättningsgruppen”. En möjlig förklaring kan vara att ”nybörjargruppen” har mindre ordförråd och också mindre kunskaper för att bygga upp meningar för att kunna uttrycka sig. Om en bild inte är tilltalande blir det ännu svårare att bli motiverad att prata. ”Fortsättningsgruppen” har ett större ordförråd och större förmåga att bygga upp meningar, vilket möjligen gör att de blir mindre påverkade av bilderna och trots bristerna i bilderna klarar av att prata ändå. Därför anser de kanske att bilderna ändå fyller sin funktion.

Vi koncentrerar oss nu på fråga 4: ”Är bokens uppläggning lätt att följa?” Bokens uppläggning är också lättare att följa för ”fortsättningsgrupp 5” än för ”nybörjargrupp 5” (3,57 mot 3,75). Detta kan tyckas vara logiskt med tanke på att fortsättningsgrupperna borde vara mer bekanta vid läroboken än nybörjargrupperna. Ju mer man använder boken desto lättare blir det att hitta i den. Ändå anses boken vara ganska bra av båda grupperna.

När det gäller hur ofta de använder sig av olika delar i boken framgår det att ”fortsättningsgrupp 5” (frågor 3-11) använder sig oftare av de olika delarna. Det finns en tydligt markerad skillnad i användandet av minigrammatiken (fråga 6), ”así se dice” eller ”så säger man” (fråga 8) och självdiagnosen (fråga 9) som oftare används av ”fortsättningsgrupp 5”. Man kan undra om detta resultat har att göra med att ”nybörjargrupp 5” tycker att det är svårt att hitta (alltså fråga 4).

Angående vilket betyg de skulle sätta på de genomgångna kapitlen under terminen enligt intresset de väckte (frågor 13-22), fanns det lite mer variation. På en skala från 1 till 5 fick vi följande resultat: ”Nybörjargrupp 5” värderade frågorna 13, 14, och 20 lägre än värdet fyra. ”Fortsättningsgrupp 5” värderade frågorna 14, 16, 20 och 21 lägre än fyra. Högsta svarsvariationen fanns på fråga 20 som också fick lägsta betyg. I allmänhet finner ”fortsättningsgrupp 5” innehållet tydligt mer intressant än ”nybörjargrupp 5”. Ingen variation finns i förhållande till fråga 22 som värderas lika bra av båda grupperna.

Beträffande fråga 33 om texternas innehåll känns aktuellt får denna fråga den största variationen av alla. ”Fortsättningsgrupp 5” värderade frågan med högsta betyg, värdet 4, mot 3,03 för nybörjarens del (”nybörjargrupp 5”). Mer eller mindre överens var båda grupperna angående fråga 34 om ordförrådet. Båda grupperna ansåg att ordförrådet bestod av ord som ligger nära deras språkbruk.

På frågan 35 om boken anpassar sig bra efter deras behov, får boken inte en sådan hög värdering som på tidigare frågor. Läroboken är mer uppskattad hos ”nybörjargrupp 5” än hos ”fortsättningsgrupp 5” (3,97 mot 3,78 på en skala från 1 till 5).

Sista frågan ”Vad saknar du i boken?” (fråga 37) var tänkt för egna kommentarer och fungerar som komplettering till elevernas åsikter i den här undersökningen. Där ser man att ”fortsättningsgrupp 5” är ganska nöjd förutom någon enstaka åsikt om att boken borde ha lite mera vuxna övningar och ett innehåll mer anpassat efter vuxna. Men det är minoritetens uppfattning. En minoritet från ”nybörjargrupp 5” saknar flera övningar samt en uppläggnings av boken som är lättare att hantera. Andra önskemål var mer uttalsövningar och flera texter att läsa. Ändå måste det påpekas att mer än hälften avstod från att svara. 23 av 30 deltagare i ”nybörjargrupp 5” respektive 6 av 9 i ”fortsättningsgrupp 5” lämnade frågan blank. Frågan är om ett blankt svar borde tolkas som att eleverna inte saknar något eller om det blev så för att de inte orkade svara.

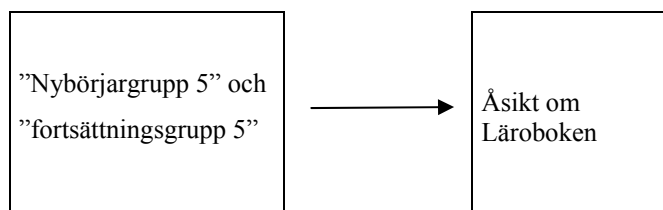
Så här långt kan man dra följande slutsats: *Caminando de Nuevo 1* anses vara en bok som är välanpassad till elevernas behov och motsvarar därmed deras förväntningar. Vissa delar används mer än andra av den ena eller den andra gruppen. Men det är inte klart att orsaken till detta är en nivåskillnad. Hittills har vi bara en fråga om samvariation<sup>29</sup>. Variabelvärdena hos båda grupperna varierar. Ändå kan man inte påstå att själva tillhörandet till ”nybörjargrupp 5” eller ”fortsättningsgrupp 5” har någon inverkan på åsikten deltagarna har om läroboken.

Man kan bara säga att de som oavsett nivå tycker att lärobokens inflytande är stort visar med sina svar att boken motsvarar deras förväntningar. Detta skulle kunna visas genom boxar på följande sätt:

---

<sup>29</sup> Esaiasson m.fl. (2003), s.72





### 8.2.2 Analys av "treornas" svar i jämförelse med "femmornas"

Frågan som nu återstår är om man får samma resultat om man utgår från "treorna", de som värderade bokens inflytande vid språkinlärning som "måttligt" (fråga2). Dessa svar sammanställs i nedanstående tabell:

Värden	Fråga	Nybör.	Forts.	Differens
1-3	2	1,92	2,13	-0,20
1-4	3	2,54	2,38	0,16
1-4	4	3,23	2,50	0,73
1-4	5	2,33	2,63	-0,29
1-4	6	3,08	3,00	0,08
1-4	7	2,69	3,13	-0,43
1-4	8	2,08	2,13	-0,05
1-4	9	1,62	2,00	-0,38
1-4	10	2,38	2,38	0,01
1-4	11	3,77	3,63	0,14
1-4	12	3,00	2,75	0,25
1-5	13	3,58	4,00	-0,42
1-5	14	3,92	4,50	-0,58
1-5	15	3,77	4,50	-0,73
1-5	16	4,00	3,00	1,00
1-5	17	4,00	3,50	0,50
1-5	18	4,60	4,00	0,60
1-5	19	3,86	3,50	0,36
1-5	20	3,33	3,00	0,33
1-5	21	3,60	3,00	0,60
1-5	22	3,00	3,29	-0,29
1-4	33	2,77	2,25	0,52
1-3	34	2,54	2,13	0,41
1-5	35	3,92	3,25	0,67
1-5	36	3,92	3,13	0,80

Återigen finns det en tydlig variation mellan "nybörjargrupp 3" och "fortsättningsgrupp 3" när det gäller deras åsikter om bilderna (fråga 2). "Fortsättningsgrupp 3" är med stor marginal mer positivt inställd till bilderna än vad "nybörjargrupp 3" är. Egentligen är det inte så konstigt. Eftersom det borde vara lättare för en fortsättningsgrupp att uttrycka sig muntligt så borde de också kunna prata om en bild lättare än en nybörjargrupp. När det gäller bokens

upplägg (fråga 12) finner vi en intressant skillnad i svaren. Det verkar som ”nybörjargrupp 3” tycker att bokens upplägg är lättare att följa i jämförelse med ”nybörjargrupp 5”.

Angående frågan om de genomgångna kapitlen i boken ansågs intressanta (fråga 13-22), kan vi först koncentrera oss på fråga 20 (kapitel 10). Kapitel 10 fick lägst betyg (betyg 3) av alla kapitel av ”nybörjargrupp 5”. I ”treornas” grupp blev det precis tvärtom. Här blev det ”fortsättningsgrupp 3” som gav kapitel 10 en trea. ”Fortsättningsgrupp 3” gav samma låga betyg på kapitel 1D (fråga 16) och kapitel 3A (fråga 21). ”Nybörjargrupp 3” svarar däremot bara med en trea på fråga 22. Slutligen kan man säga att ”treorna” finner de genomgångna kapitlen i boken mindre intressanta än ”femmorna” och att ”fortsättningsgruppen” ställer sig mer kritiska.

Texternas innehåll (fråga 33) känns mindre aktuellt för ”nybörjargrupp 3” (2,77 i medel) än ”nybörjargrupp 5” (3,03 i medel).

Samma sak gäller det för frågan om boken är väl anpassat till övningsbehovet (fråga 35). Återigen är ”treornas grupp”, särskilt ”fortsättningsgrupp 3”, de som sätter lägsta betyg (3,25 i medel).

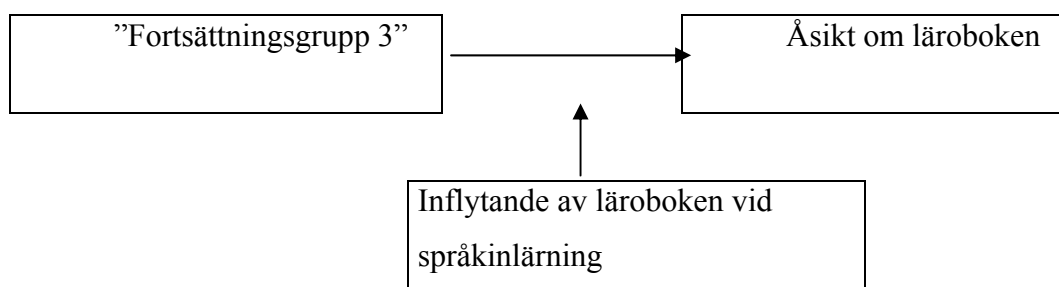
”Treorna” och särskilt ”fortsättningsgrupp 3” är också mindre positiva i sin åsikt om boken (fråga 36) än ”femmorna” (3,13 respektive 4,33 i medel).

Nedanstående tabeller visar fördelningen av svaren hos ”treorna”. Observera att skalan varierar på de sista fyra frågorna: 33, 34, 35 och 36 som utgör kärnan för det här arbetet.

Skala	Nyb.3	1	2	3	4	5
1-4	33	0,00%	30,77%	61,54%	7,69%	0,00%
1-3	34	0,00%	46,15%	53,85%	0,00%	0,00%
1-5	35	0,00%	0,00%	15,38%	76,92%	7,69%
1-5	36	0,00%	0,00%	15,38%	76,92%	7,69%

Skala	Forts.3	1	2	3	4	5
1-4	33	25,00%	50,00%	0,00%	25,00%	0,00%
1-3	34	12,50%	62,50%	25,00%	0,00%	0,00%
1-5	35	0,00%	12,50%	50,00%	37,50%	0,00%
1-5	36	0,00%	12,50%	62,50%	25,00%	0,00%

Slutsatsen är att dessa resultat påverkar den ursprungliga orsakskedjan (som vi hade i början av vår studie). Orsakssambandet fungerar bättre på följande sätt: Att tillhöra ”fortsättningsgrupp 3” (orsaksvariabeln) påverkar åsikten om läroboken (beroendevariabeln) med en lite mer negativ inställning. I denna orsakskedja interagerar en annan variabel, inflytandet av läroboken, som fungerar som interaktionsvariabel. Sambandet ifråga varierar i styrka mellan olika grupper genom en interaktionsvariabel. Ju mindre inflytande man anser sig ha av boken vid språkinläringen desto mer negativ blir åsikten om läroboken för någon som tillhör ”nybörjargrupp 3”.



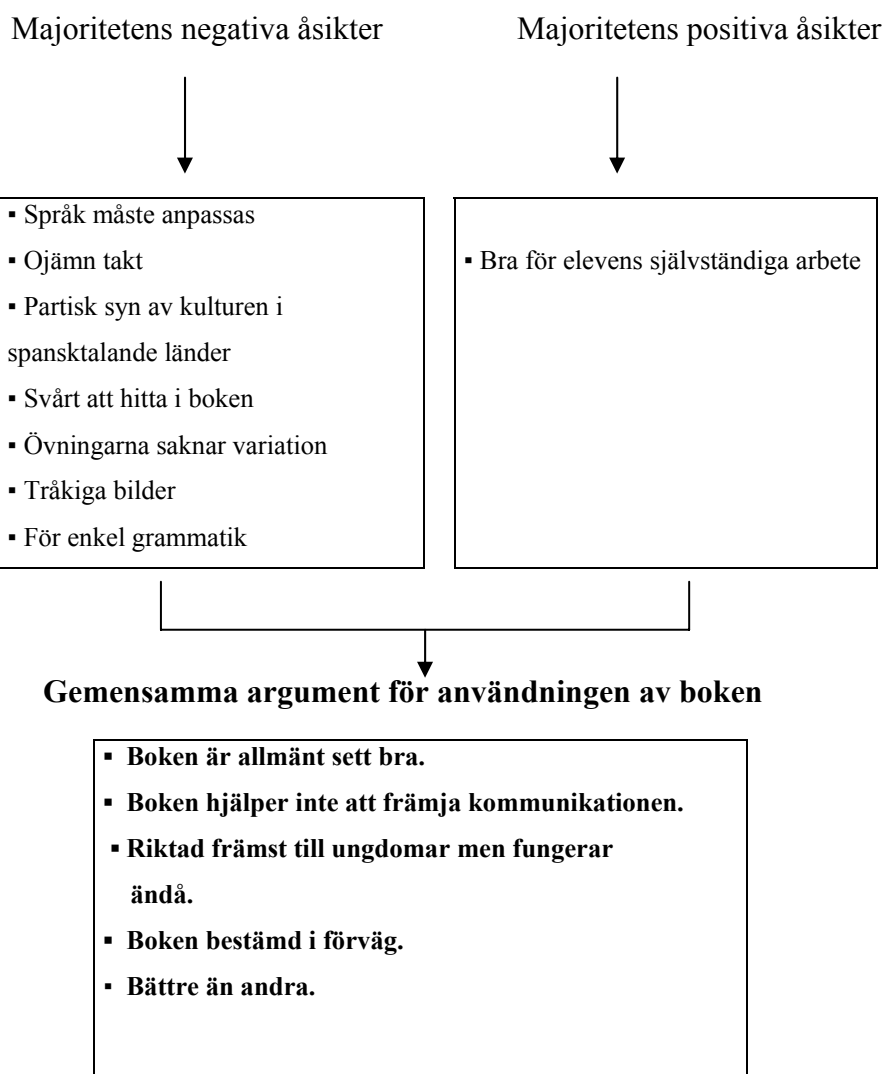
Figuren ovan visar interaktionsvariabelns effekt (lärobokens inflytande) på det ursprungliga sambandet (alltså sambandet mellan "Fortsättningsgrupp 3" och inställning till boken). Det ursprungliga sambandet varierar i förhållande till hur stor inflytandet av läroboken är för eleverna vid språkinläringen.

### **8.3 Analys av resultaten från intervjuerna**

Enligt Esaiasson m.fl. skall man "få intervjupersonen att slappna av och undvika att intervjun spårar ur, komma ihåg intervjufrågorna, beröra det väsentliga och mycket annat [...]"<sup>30</sup>. I den här linjen intervjuades de fem lärarna. De svarade mer eller mindre på samma frågor (se bilaga 2) men hade stor frihet i samtalet. Direkta frågor användes vid behov. Under hela intervjun var det viktigt att inte påverka deras svar genom att ställa nekande frågor eller betona dem på ett visst sätt. Som till exempel genom att uttrycka egna åsikter om boken eller genom att bara låta samtalet ta upp det negativa med boken. Punkterna som berördes och lärarnas svar kan sammanställas i enlighet med Johansson och Svedner på följande sätt:

---

<sup>30</sup> Jacobsen (1993), s.62.



Den här analysen koncentrerar sig framförallt på lärarnas gemensamma åsikter som talar för deras allmänna uppfattning om läroboken. När det gäller andra enskilda åsikter som inte nämns hänvisas de intresserade till intervjuernas sammanfattning.<sup>31</sup>

En snabb slutsats som kan dras av lärarnas svar är att alla uttrycker ganska negativa åsikter om boken. Sammanfattningsvis tycker alla lärare följande: Boken hjälper inte att främja kommunikationen och det ligger i lärarens händer att komplettera lärobokens brister i detta avseende. Alla använder boken för att Folkuniversitetet i förväg har bestämt detta. När de svarade på frågan om vad de annars skulle ha gjort, hade alla samma svar. De skulle ha använt sig av eget material<sup>32</sup> om de hade mer tid och timmarna för förberedelser vore betalda.

<sup>31</sup> Se bilaga 4

<sup>32</sup> De intervjuade lärarna menar med ”eget material” allt från kopior, övningar från andra böcker, tidningar, övningar de själva har hittat på, etc.

### 8.3.1 Sammanställning av lärarnas svar

▪Angående frågan om vilka elever boken riktar sig till så var alla enade om att den främst är inriktad mot gymnasieelever. Detta gjorde att de ibland fick komplettera med annat material eller ändra på ord i texter och uppgifter.

▪Det bästa med boken var enligt alla lärare möjligheten för eleven att använda boken på egen hand med hjälp av facit. Denna åsikt kontrasterar med elevernas åsikter hos ”treorna”<sup>33</sup>. De använder inte facit i någon större utsträckning så som det framgår av nedanstående tabell.

	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
Nybjörjargrupp 3	23,08 %	30,77 %	30,77 %	15,38 %
Fortsättningsgrupp 3	12,50 %	50,00 %	25,00 %	12,50 %

▪Dessutom verkar lärarna säga emot sig själva när alla kommenterar att övningarna i boken visar stor variation i sin grad av svårighet. Ibland är övningarna för svåra eller för lätta. Motsägelsen ligger i att övningarna i boken är de samma som lärarna också tycker är bra för eleverna som självarbete.

▪Ibland är texterna och övningarna alldeles för lätta och ibland alldeles för svåra. Alla lärare kommenterade att de var tvungna att relativt ofta anpassa texter, dialoger och övningar till eleverna. Därför brukar majoriteten använda sig av andra övningar från andra böcker än de i *Caminando de Nuevo1*. Man kan återigen ifrågasätta lärobokens lämplighet som hjälpmedel för eleverna.

▪Det finns två åsikter om vad som var det sämsta med boken. Lärare 2 anser att det sämsta var översättningarna som inte leder till språkinläring. De övriga saknade bättre grammatiska förklaringar.

▪Texterna i boken handlar mer om Spanien än om Latinamerika. Samtliga tyckte att boken borde ha mer utrymme för Latinamerika. Boken borde spegla kulturerna i båda delar av världen för att undvika att förvirra eleverna. Lärare 5 (se bilaga 4) tyckte inte att det var bra

---

<sup>33</sup> Fråga 10 i enkäten i bilaga 1

att blanda in två olika sätt att använda språket i boken. Ord som är aktuella i Sydamerika kan kännas gammalmodiga eller används inte alls i Spanien och viceversa.

- Alla ansåg att takten i boken var ojämn. Ibland gick boken långsamt framåt, vilket inte alltid anses bra. Eleverna fick i onödan vänta för länge för att lära sig grundläggande ord och uttryck som var mer intressanta för dem.

- Sångerna och D-kapitlen ansågs vara helt ointressanta av alla lärare från ett pedagogiskt perspektiv. Sångerna var tråkiga och gammalmodiga. Deras innehåll var för fattigt för att kunna göra övningar grundade på dem. D-kapitlen, som är skrivna på svenska, brukade överlämnas till elevernas initiativ som egen läsning.

- De flesta var inte så nöjda med bilderna i boken. Ibland för att de speglar en verklighet som inte stämmer, ibland för att de är tråkiga och svåra att samtala kring.

## **9 Resultat (från enkäterna och intervjuerna)**

### ***9.1 Förklarande analys i termer av orsakssamband***

Den genomförda undersökningen visar att boken allmänt sett motsvarar elevernas och lärarnas förväntningar. Men denna generella slutsats visas inte riktigt stämma när vi fördjupar oss i elevernas och lärarnas svar.

När det gäller elevernas sida har vi konstaterat att det finns ett orsakssamband mellan att tillhöra "fortsättningsgrupp 3" (oberoende variabeln) och mellan "åsikten om läroboken" (beroende variabeln). Vi finner stora variationer så snart vi inkluderar i det ursprungliga sambandet interaktionsvariabeln "inflytande av läroboken". Särskilt när vi begränsar populationen till dem som svarade att läroboken har ett måttligt inflytande på deras språkinlärning. Ju mindre inflytandet desto mer negativa är åsikterna om boken. Därmed har vi spårat den kausala mekanismen och förklarat på vilket sätt den oberoende variabeln påverkar den beroende variabeln. Vi har konstaterat att det faktiskt finns andra inverkanse faktorer som påverkar elevernas uppfattning av läroboken. Vi har också provat vårt antagande och visat att "fortsättningsgruppen" ställer sig mer kritisk till boken än "nybörjargruppen".

### ***9.2 Läroboken och styrdokumentet***

Alla lärare har intervjuats i termer av reliabilitet och validitet vilket har bidragit till ett säkrare resultat. Angående lärarnas svar verkar det vara en motsägelse att alla tycker att boken är

allmänt bra. Samtidigt som alla är överens om att boken inte hjälper till att använda språket i kommunikationen (i tal). Kommunikativ språkfärdighet är en av de centrala delarna i de kursplaner som ansluter till Lpo 94. Och att använda språket ”är också centralt i kursplanerna i moderna språk 2000”<sup>34</sup>. Om kommunikationen är huvudmålet i modern språkundervisning så öppnas kanske dörren för att ifrågasätta boken. Lärarna säger att det är de själva som främjar kommunikationen. Alla påstår att de skulle använda eget material om de fick välja. Samtidigt anser alla att det bästa med boken är att eleverna kan arbeta själva. De tycker att det är positivt med att det finns facit till övningarna. Eleverna däremot verkar inte använda facit i någon större utsträckning och lärarna är ganska kritiska mot de övningarna som finns i boken.

Alla lärare anser att de spanskspråkliga länderna behandlas utifrån en orealistisk syn i boken. Genom språk förmedlas också kultur och därför är denna fråga viktig. Dessutom uttrycks i skolans styrdokument vikten av utvecklingen av en interkulturell medvetenhet<sup>35</sup>.

### **9.3 Lärarens åsikter som analytisk kategori**

I förhållande till lärarens åsikter som analytisk kategori som teoribakgrund i den här intervjuundersökningen kan följande sägas: Beteendemönstret som vi får fram genom lärarnas åsikter kännetecknar en resignerad lärare när det gäller valet av läromedel. Det här beteendemönstret är konsekvensen av följande faktorer: 1) Lärarna saknar en bättre lärobok; 2) De saknar tid och bättre betalning för timmarna de ägnar åt att förbereda lektionerna; 3) Det är lättare att använda en bok som redan är bestämd än att förlora obetald tid på att använda eget material; 4) Alla lärare är födda i ett spankstalande land och det är lättare för dem att ändra det som är fel i boken än att skaffa en ny.

### **9.4 Hur mycket kan lärarna och eleverna bestämma över valet av läroboken?**

Enligt Ingvor Sundell kan man kommunicera utan för den delen behärska språket (”Språk kan fungera i kommunikation med andra även i språkligt ganska ofullkomligt skick”<sup>36</sup>). Hon menar, som hon förklarar i sin artikel *Från kursplan till klassrum- några reflektioner*, att man inte kan ta för givet att de duktigaste eleverna rent språkmässigt kommer att vara de som är bäst på att kommunicera. Hon undrar hur man som lärare kan bestämma vad som är värdefull kunskap för den enskilde eleven. I förhållande till detta kan man dra slutsatsen att de som egentligen bestämmer vad som är värt att lära sig är eleverna själva. Läraren kan förklara,

---

<sup>34</sup> *Språkboken* (2001), s. 38.

<sup>35</sup> *Språkboken* (2001), s. 193.

<sup>36</sup> *Språkboken* (2001), s. 39.

föreslå texter, uppgifter och övningar och även använda läroböcker som de själva inte ens tycker om. Läraren kan också tycka att boken fungerar bra men inte eleverna. Så länge eleverna som använder "Caminando de Nuevo 1" kan använda språket i tal och skrift, kan man som lärare avgöra om boken fungerar. Resultatet visar att varken eleverna och lärare styr eller kan styra över bokens innehåll. Det finns tydligen andra faktorer utöver lärares och elevernas åsikter som styr användning av boken.

### **9.5 Generalisering av resultatet**

Det här resultatet kan inte generaliseras till hela landet men visar en verklighet som kanske finns i de flesta skolorna i Sverige. Det som genomförs här är en teorikonsumerade studie (tidigare förklarad) som anses vara intressant i sig själv. Det är ett sätt att undersöka ett relevant ämne och samtidigt ett sätt att väcka tankar kring det som problematiseras. På det viset kunde resultatet av den här undersökningen leda till ett större projekt. Det vore intressant (med tanke på att den här läroboken är främst riktad till gymnasieeleverna) att genomföra, till exempel, en undersökning som omfattade alla gymnasier i Sverige.

### **9.6 Resultatens konsekvenser för läraryrket**

Resultatet som det här examensarbetet lyfter fram är ett mycket bekant problem för många lärare i moderna språk: Missnöjet med läroboken. Detta missnöje öppnar för frågan om det är bättre att undervisa utan lärobok? Det finns forskning och artiklar om detta. Till exempel Beatrice Arwidsson, lärare i engelska på Aspuddens skola, förklarar i nr 21 av lärarnas tidning hur hon undervisar nästan utan lärobok. Hon anser att med boken blir man låst i en annans sätt att tänka. Dessutom är det enligt henne lättare att vara mer avslappnad och flexibel utan lärobok. Hon påstår också att det blir lättare att följa elevernas utveckling. Bland annat på grund av texterna i läroboken är anpassade efter en kunskapsnivå. Alla elever lär sig olika och texterna kan hamna på för hög eller för låg nivå. Tidsbrist och osäkerhet verkar vara enligt den här artikeln avgörande faktorer. I samma tidning kommenterar Britt-Marie Apelgren att det är viktigt att lärare granskar läroböckerna kritiskt. Så länge alla inblandade i lärobokens utformning inte sonderar bättre om vilka behov som både lärare och elever har.

## **10 Diskussion**

Brister i min undersökning:

- Tids- och resursbrist

För det första gjorde bristen på tid och resurser att jag var tvungen att avgränsa undersökningsobjektet. Ämnet tycker jag är relevant och värt att undersöka djupare.



- Elevernas tid

Eleverna använder sin fritid för att lära sig ett språk och jag kände att utsätta dem för en alldeles för detaljerad frågeundersökning skulle kännas på gränsen av det korrekta. Jag känner att min enkät består av frågor som kan uppfattas som enkla. Jag skulle vilja ha fördjupat mig lite mer i vissa frågor.

- Lärarens tid

Samma hinder hittade jag hos lärarna. Det var inte lätt att få tid för att intervjua dem. Inte på grund av de inte ställde upp utan för att de inte hade tid för att delta i en lång intervju. Jag försökte kompensera deras förståelse och tålmod mot mig med att bjuda dem på en fika.

- Fel på enkäterna

Jag begick ett stort fel när jag delade ut de första utdelade enkäterna. Jag glömde att skriva ordet ”vänd” på första sidan så att eleverna direkt skulle förstå att det fanns frågor även på enkätens baksida. Resultatet av detta fel blev ett antal oanvändbara enkäter. Jag fick därför ”muta” en fortsättningsgrupp med kakor för att få dem att göra om enkäterna.

- Elevernas ärlighet

Eftersom jag inte var närvarande när andra lärare delade ut enkäterna så kunde jag inte ha kontroll över en viktig faktor i min undersökning: ärligheten i svaren. Jag sade till exempel till mina egna elever att det var viktigt att de skulle känna sig helt fria i sina svar och att det var helt anonymt. Jag tror att eleverna tror att de måste tala bra om läroboken de använder eller att deras lärare genomför något slags kontroll över dem. Jag tror också att de vill försvara att de lär sig genom att säga att boken är bra. Det är svårt att vara kritisk när man är nybörjare. De lär sig ändå, trots lärobokens brister. Varför ska man komma med negativa invändningar då?

- Lärarnas engagemang

Vissa lärare tog inte min undersökning på så stort allvar och dröjde med att börja dela ut enkäterna vilket ledde till ytterligare en fördröjning i dataanalysen.

- Andra intressanta aspekter inför framtida undersökningar

Det skulle ha varit intressant att undersöka om de olika inställningarna hade något att göra med om det är kvinnor eller män som tillfrågas (angående både elevernas respektive lärarnas åsikter).

För att få en mer omfattande åsikt över hela boken hade jag förberett en enkät till som inte togs med i det här arbetet. Enkäten var riktad till något mer avancerade grupper som redan hade arbetat med *Caminando de Nuevo 1* och därför kunde uttala sig om boken som helhet.

## 11 Referenslitteratur

Esaiasson, Peter m.fl. (2003) *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts.

Jacobsen, Jan Krag (1993) *Intervju. Konsten att lyssna och fråga*. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, Bo & Svedner, Per Olov (2001) *Examensarbetet i lärarutbildningen. Undersöknings metoder och språklig utformning*. Uppsala: Kunskapsföretaget.

Johnsen, Egil BØrre m.fl.(1997) *Kunskapens texter. Jakten på den goda läroboken*. Stockholm: Universitetsförlaget.

Skolverkets rapport nr. 95. *Undervisningsprocessen i främmande språk*. Stockholm (1996): Skolverket. ISSN 1103-2421.

*Språkboken. En antologi om språkundervisning och språkinläring* (2001). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Stuckát, Staffan (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Trots, Jan (1997) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Trots, Jan (2001) *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Wikman, Tom (2004) *På spaning efter den goda läroboken*. Åbo: Åbo Akademi.

### **Läromedel som analyseras**

Waldenström, Elisabeth, m.fl. (2000) *Caminando de Nuevo I*. Stockholm: Natur och kultur.



**33. Angående texternas innehåll, känns de aktuella ?**

Alltid	Ofta	Ibland	Sällan
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**34. Består ordförrådet av sådana ord som ligger nära ditt språkbruk?**

Ofta	Ibland	Sällan
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**35. Övningar i boken, anpassar de sig bra efter dina övningsbehov?**

Mycket bra	Ganska bra	Måttligt	Svagt	Dåligt
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**36. Hur motsvarar boken dina förväntningar?**

Mycket bra	Ganska bra	Måttligt	Svagt	Dåligt
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**37. Vad saknar du i boken? (egna kommentarer)**

## Bilaga 2

### Intervjuguide

1. Vad tycker du om *Caminando de Nuevo 1* rent allmänt?
2. Hur använder du boken?
3. Är det någon del av boken som du inte använder?
4. Vad tycker du om bokens upplägg? Vad tycker dina elever? Är det svårt eller lätt att hitta, tycker du?
5. Vilka riktar sig boken till?
6. Använder du bokens sånger i din undervisning?
7. Vad tycker du om övningarna?
8. Vad tycker du om språket?
9. Tycker du att texterna är aktuella? intressanta?
10. Var är det du gillar mest? Och mindre?
11. Stämmer bilden från Sydamerika och Spanien som boken speglar? Är det bra att boken behandlar båda länderna?
12. Hur fungerar bilderna från det kommunikativa perspektivet?
13. Följer boken en bra takt?
14. Är de grammatiska förklaringarna aktuella?
15. Varför använder du dig av boken?
16. Fungerar boken som hjälpmedel vid undervisningen i spanska?

## **Bilaga 3**

### **Transkribering av intervjuerna**

I syfte att respektera lärarnas anonymitet kallas de i den här studien för lärare 1, 2, 3 4 och 5.

#### **Intervju med lärare 1**

**061117**

De muntliga övningarna är ibland alldeles för enkla och barnsliga. Dialogerna man ska öva sig på är ibland svåra att förstå. Det tar tid att förstå texten och när det är dags att öva på en viss dialog så är möjligheterna att variera dialogen (genom t.ex. att använda andra uttryck eller ord) ganska begränsade.

Boken fungerar inte alltid bra med vuxna och läraren är tvungen att ersätta vissa ord med andra eller modifiera texten så att texten får en mer vuxen trovärdighet.

Några texter känns aktuella men i vissa kapitel är det uppenbart en könsskillnad som förknippas med en gammal syn på kvinnorollen som inte riktigt stämmer med den spanska verkligheten.

Lärare 1 tycker att boken mer speglar kännetecknande aspekter av den spanska kulturen (även om de är diskutabla) än den sydamerikanska.

Sångerna är tråkiga och hon kan inte tänka sig att använda dem på sina lektioner. Dessutom tycker hon att boken begränsar möjligheterna att kunna utnyttja de på ett bredare sätt än att bara sjunga texterna. Hon börjar förklara andra möjligheter som till exempel: 1) att kunna ställa frågor om sångens innehåll (vilket är svårt på grund av att de är så tråkiga); 2) lära sig nya intressanta ord (alltså ord som är vanliga och användbara); 3) jobba med olika grammatiska strukturer; 4) lära sig om nya kulturer eller 5) det vanligaste att fylla i luckorna i texten med ordet som saknas. Man kan inte ens fylla i ord för att sångtexterna är redan fullständiga.

Angående omslaget eller intrycket man får när man håller boken i handen så tycker hon att det är helt okej. Däremot när det gäller bilder och foton inne i boken så anser hon att de är mycket

dåliga. De är tråkiga och gamla, säger hon. Enligt henne är det svårt att kunna använda dem på lektionerna eftersom det är svårt att skapa kommunikation genom dem.

Antalet övningar i boken är också litet. Hon saknar flera övningar. Ändå brukar hon inte använda dem för att hon vill ge eleverna möjlighet att kunna öva hemma om de så vill, eftersom det finns facit. Hon brukar använda eget material med övningar som inte finns i boken. Däremot tycker hon att översättningsövningarna är bra. När det gäller delen ”minigrammatiken” anser hon att den är lite för enkel. Hon avslutar den här frågan genom att säga att övningar och ordval är ”patetiskt”.

Angående bokens upplägg anser lärare 1 att det är lite svårt att hitta i boken på grund av att upplägget är rörigt. Innehållet är indelat i så många rubriker som i sin tur också är indelade i andra. Eleverna vet inte ens att vissa delar finns som exempelvis delen ”Así se dice” (”Så säger man”) där det finns en mycket bra sammanfattning av alla sedda uttryck. Lärare 1 påpekar också att hon upplever eleverna som lite lata: ”De vill ofta att allt ska stå på en och samma sida, med grammatisk förklaring på vartenda ord och uttryck.”

När jag frågar henne hur hon skulle betygssätta boken som hjälpmedel i undervisningen svarar hon följande: ”Boken hjälper inte att främja kommunikationen utan att detta ligger helt och hållet i lärarens händer.” Vissa kapitel använder hon inte överhuvudtaget, som till exempel alla D- kapitel. Ändå är vissa kapitel ganska bra. Hon använder boken för att det redan är bestämt av Folkuniversitetet. Visst skulle hon kunna förslå en annan, men detta kräver tid till att undersöka andra möjligheter och man får inte betalt för de timmarna. Men i det fall förutsättningar gavs skulle hon arbeta mer på att skriva egna texter och övningar i stället för att använda en annan bok. Hon skulle använda sitt eget material helt och hållet. Hennes slutsats är att boken ändå är mycket bättre än de andra böcker som brukas använda i svenska skolor. Denna värdering gör att boken inte framstår som dålig, men på en skala från ett till fem får den en tvåa.



Lärare 2 tyckte att boken var bra i allmänhet men att det var vissa delar som skulle kunna förbättras. Varje text i samtliga kapitel har en liten ordlista med ord översatta till svenska. Problemet hon såg med det var att översättningarna i vissa fall enbart stämmer med just den texten. Till exempel ”te llamas” översätts med ”du heter”. Detta, ansåg hon, kunde vara förvirrande för eleverna om de senare hittade en annan variant av samma verb i någon annan text, till exempel: ”se llama” (han, hon eller Ni heter). Enligt hennes erfarenhet är det svårare för eleverna att förstå hur verbböjning fungerar på spanska om de bara ser olika bitar spridda i olika texter. Hon tyckte att det i ordlistan i stället borde stå verbet i grundform, till exempel: ”llamarse” (att heta) och att sedan de kunde titta i minigrammatiken hur just det verbet böjs.

Eleverna brukar också klaga när en översättning som anges i boken inte stämmer hela tiden. Ibland kan ett ord, uttryck eller verbform variera i betydelse beroende på sammanhanget. Lärare 2 tycker att eleverna nuförtiden är för lata och att de vill lära sig utan någon ansträngning. ”På så sätt förstärker boken en passiv attityd hos eleven”, kommenterade hon.

Angående vilka grupper boken vänder sig till anser hon att den främst är riktad till ungdomar eller gymnasieelever. I hennes grupper är de flesta runt 40 år eller äldre. Detta innebar att hon är tvungen att anpassa texterna och övningarna till dem. Ibland gjorde hon det genom att ändra vissa ord och ibland genom att helt och hållet hoppa över vissa delar. Hon nämnde till exempel ett visst kapitel som varken var bra för äldre elever eller för ungdomar. Hon kände att ibland speglade texterna varken den spanska verkligheten eller den svenska verkligheten. Hon benämnde också kapitel 1B som ”helt idiotisk”. Det här kapitlet handlar om antalet invånare i olika delar av Sydamerika och används för att öva på siffror: ”Hur många invånare finns det i Colombia- Det finns... etc.” Enligt henne är det ointressant och tråkigt att arbeta på det sättet.

Lärare 2 saknade fler texter som handlade om Amerika. De flesta handlade om Spanien och när man hittade en text om Amerika var den för att öva på siffror som till exempel i det ovannämnda exemplet. Detta påverkar språket enligt hennes uppfattning. Eleverna lär sig ord som inte används i Sydamerika och får inte ett brett perspektiv på kulturen och traditionerna där. Hennes förslag var att antingen ha en bok som handlar bara om Spanien eller bara om Amerika eller en bok som speglar båda kulturerna lika mycket.

Hon tyckte att bilderna i boken var bra men att hon inte brukade använda sig av dem på sina lektioner.

Lärare 2 gjorde några invändningar i förhållande till hur boken behandlade de personliga pronomen och den negativa effekten som översättning har på inlärandet. Beträffande det första ansåg hon att det inte stämmer att personliga pronomen inte används på spanska som en del tror. Vissa situationer kräver nämligen pronomen och därför vore det bra att lära sig alla dem tillsammans med verbböjningen. En annan fördel med detta är att på så sätt blir det lättare för svensktalande att lära sig (eftersom att använda verb utan personliga pronomen inte förekommer på talsvenska). Beträffande den andra punkten sade hon att det finns engelsk forskning om översättnings negativa effekt på språkinläring. Att översätta kräver dubbelt arbete och man blir inte bättre genom det. Sådana övningar är, enligt henne, ”gammalmodiga” och tillhör ett annat sätt att undervisa som inte längre är aktuellt.

Hon använder sig inte av övningarna i boken. Eftersom det finns facit kan eleverna arbeta självtändigt hemma. Hon använder sig främst av egna övningar som har med texterna i boken att göra. Apropå D-kapitlen så använder hon aldrig dem. Hon lyssnar aldrig på sångerna med eleverna för att de är svåra att förstå.

Anledningen till att hon använder boken är för att Folkuniversitetet så har bestämt. Dessutom är den inte så dålig med tanke på att de andra som finns inte är så mycket bättre. Dessutom vill eleverna använda boken de köper. Hon betecknar boken som ”en ursäkt för inlärandet”. Självt tycker hon att boken inte främjar kommunikationen om det inte vore för hennes egna insatser. Hon skulle helst använda sitt eget material<sup>37</sup> om hon hade tid och fick lön för det.

Angående bokens upplägg tycker hon att den är bra och att innehållsförteckningen är tydlig. Hon brukar dessutom göra en genomgång om bokens olika delar tillsammans med eleverna vid första lektionstillfället. Hon brukar rekommendera eleverna att göra delen ”självdias” i slutet av kursen.

---

<sup>37</sup> När de intervjuade lärarna säger att använda sig av ”eget material” menar de allt från kopior, övningar från andra böcker, tidningar, övningar de själva har tänkt ut, etc.

Den här läraren tyckte att boken *Por supuesto* (en annan lärobok) är bättre när det gäller den grammatiska delen. *Caminando de Nuevo 1* har en grammatisk del efter varje kapitel som fungerar som en sammanfattning av den sedda grammatiken. Lärare 3 tycker att den är fattig och vissa förklaringar kräver mer utrymme.

Bilderna är bra och fyller sin funktion även om de i bland kan vara för enkla.

Hon använder boken för att den är obligatorisk. Hade hon mer tid skulle hon använda sitt eget material men ändå finns det fördelar med att ha en lärobok.

Det bästa med boken är att eleverna kan arbeta självständigt. Den är bra genomtänkt i flera avseenden. Till exempel när den visar liknelser med engelskan som kan underlätta förståelsen för språket. ”Det syns att författarna är bra pedagoger”, kommenterar hon.

Hon använder inte D-kapiteln som är svåra och helt värdelösa enligt hennes personliga åsikt.

Angående bokens upplägg anser hon att det ibland är svårt att hitta. Det vore kanske bra med lite färger som markerar de olika delarna, tillägger hon. Det finns också elever som inte ens bryr sig om att hitta i boken.

Det finns mer av Spanien än av Sydamerika. Hon tycker att det är bra och logiskt att ha lite om båda länder i boken. Det vore önskvärt att ha mer om Sydamerika. Användningen till att det finns mer om Spanien är, enligt henne, att ”vi kan inte undvika att vi tillhör Europa och kanske därför prioriterar Spanien före Sydamerika”.

Boken går i stort sätt långsamt framåt. Men ibland går boken för fort framåt. Till exempel är det för svårt att lära sig räkna till 500 på en gång. Hon använder sig av eget material för att få lite balans på takten. Att det går så långsamt framåt gör att boken begränsar utvecklingen av kommunikationen hos eleverna. Detta gör att hon måste komplettera med övningar som uppmuntrar eleverna att prata på lektionerna.

Något positivt är att huvudpersonerna i boken känns verkliga, kommenterar hon. Man följer deras liv längs boken. Boken är främst riktad till gymnasienivå men den går att anpassa till

vuxna. Ibland måste hon ersätta vissa ord med andra för att kunna använda en text eller övning. Det finns några formuleringar som känns felaktiga på grund av att författarna är svenska. Språket känns inte alltid som idiomatisk spanska. De formulerar sig ibland som en svensk på spanska. Vilket resulterar i en konstig och inte lämplig översättning. Hon lägger till att egentligen är detta inte så viktigt för man förstår ändå. Dessutom tycker hon att spanjorerna själva pratar sämre och sämre spanska nuförtiden.

Antalet övningar är tillräckligt. Ibland behöver hon komplettera några och ibland hoppar hon över andra. När hon någon gång har hoppat över en övning har hon märkt att det inte är så lätt för eleverna att hänga med. Övningarna är tänkta på så sätt att de bygger på varandra. Missar man en så är det risk att de andra inte förstås av eleverna lika bra.

Trots allt får boken ett bra betyg och får en fyra på en skala från ett till fem.

#### **Intervju med lärare 4**

**061129**

”Den perfekta boken finns inte” säger den här läraren i början på vårt samtal. Men något bra med den här boken är att det finns facit och självdiagnos. Det grammatiska innehållet är enkelt och lätt att följa. Eleverna brukar reagera positivt och de som kräver ett mer omfattande innehåll brukar bara de mest ambitiösa. I alla fall använder hon boken för att den redan är bestämd.

Boken går långsamt framåt, särskilt i början men det är rätt med tanke på att eleverna inte har läst spanska tidigare. Hon saknar flera övningar och måste ofta komplettera med eget material. Hon tycker att det är bra att boken behandlar både formerna Du och Ni. I Spanien njar man fortfarande och att nia är vanligare än att dua i Sydamerika.

Hon tycker att även om boken är tänkt för ungdomar, anpassar sig boken bra efter vuxna. Hon måste dock anpassa texterna ibland. Ibland är övningarna alldeles för enkla och barnsliga och ibland alldeles för svåra. Hon saknar ett mellanting.

Boken är inte bra för att främja kommunikationen. Det är tack vare läraren i så fall. Hon måste använda sitt eget material för att kompensera bristerna i boken.

Något bra med att börja använda den här boken är att det finns tre till i olika nivåer vilket gör det lättare att följa elevernas språkutveckling. De flesta av hennes elever är över fyrtio. Boken är bra till dem även om den främst riktar sig till ungdomar.

Hon saknar en mer omfattande grammatisk del i boken.

Bilderna är tråkiga och främjar sällan kommunikationen. De bilderna av Sydamerika som finns speglar bara den fattiga sidan av landet, till exempel på s.46 i boken. Det finns mer intressant en så som skulle kunna visas. Spaniens samhälle beskrivs oftare och som ett mer utvecklade land, kommenterar hon.

D-kapiteln används aldrig av henne. Sångtexterna är svåra att översätta och det kan vara svårt att förklara för eleverna. De innehåller svåra och ibland lite gammalmodiga formuleringar men hon tycker att det är att föredra än spanskan som hörs i Spanien nuförtiden. Hon menar att ungdomar missbrukar språket.

### **Intervju med läraren 5**

**061130**

Hon tycker att boken är ganska intressant för barn som läser spanska för grundskole- och gymnasienivå. Till exempel finns det ett kapitel i boken som handlar om första dagen i skolan (när lektionen börjar, etc.). Den är också lämplig för vuxna som börjar läsa spanska, även om vissa övningar måste anpassas därefter. Hon har flera gånger varit tvungen att ändra lite på den typen av texter.

Angående texternas ordval kommenterar hon att de borde vara mer anpassade efter elevernas behov. Ibland lär de sig onödiga ord i de första kapitlen i boken och det är först på slutet de äntligen börjar se orden de behöver kunna. Till exempel: veckodagar, månader, årstider, verbet ”att vara”, etc. Hon är ibland tvungen att ersätta ord eller komma med andra bättre förslag.

Enligt henne kan dialogerna ibland upplevas som svåra. Som lärare kan det vara väldigt irriterande när det plötsligt dyker upp en svår och helt onödig formulering i en enkel dialog tänkt för nybörjare. Det känns som det ibland finns för mycket variation i svårighetsgraden i

förhållande till nivån. Det kan även vara tvärtom, fortsätter hon. Man kan med mer avancerade eleverna ibland arbeta med texter som är alldeles för enkla.

Lärare 5 tycker att boken inte alltid uppmuntrar kommunikationen. Vissa övningar som är avsedda för att öva muntligt är tontiga eller för enkla. Texternas innehåll är ibland inte så roligt att prata om. Texterna i boken uppmuntrar inte eleverna till att våga prata. Inte bilderna heller: ”De är dåliga”, säger hon. Hon måste komplettera med eget material för att uppmuntra dem i detta avseende.

Hon använder sig inte överhuvudtaget av D-kapitlen och brukar lämna dem till elevernas egen läsning. De kapitlen anses svåra av både eleverna och lärarna enligt hennes erfarenhet. Dessutom är de skrivna på svenska. Låtvalen är också tråkiga.

Angående hur Spanien och Sydamerika behandlas i boken tycker hon att det görs ojämnt. Spanien får större utrymme och behandlas som ett mer modernt land än länderna i Sydamerika. Boken verkar bara lyfta fram en fattig bild av Sydamerika, när det finns mycket mer. Om boken ska beröra båda kulturer borde den göra det på ett jämnt sätt. När det gäller språk ser hon en nackdel med att blanda olika kulturer i en och samma bok. Sättet att prata är inte riktigt samma och det kan vara förvirrande för eleverna. Det finns ord, uttryck, formuleringar som bara används i de respektive länderna. Det skulle kanske räcka med en del i boken som behandlar andra kulturer i andra spansktalande länder, med fokus på kulturen och inte på språket.

Det bästa med boken är att den är bra för att jobba självständigt i. Eleverna kan göra övningar hemma och rätta med facit i boken. Som lärare skulle hon ändå önska sig bättre och flera övningar. Många elever kräver detta i sina utvärderingar.

Något hon märker är att det är svårt för många elever att hitta i boken. ”Egentligen är det inte så svårt om man tar sig besväret att titta i innehållsförteckningen”, säger hon. Eleverna är lite ”lata” enligt henne. Hon anser att eleverna måste ta mer ansvar och att ”ibland känns det som allt måste komma från lärarens initiativ”.

Avslutningsvis tycker hon att boken är i bra i allmänhet men att den främst fungerar på grund av läraren. Eleverna, tror hon, är troligen positiva till boken. Nybörjarna kan inte urskilja vad

som är lämpligt och litar på att boken har rätt. Anledningen till att hon använder boken är att den är bestämd av Folkuniversitetet.

## Bilaga 4

### INTERVJUSAMMANFATTNING

Obs. L1, L2, etc. står för lärare 1, lärare 2, osv.

#### De viktigaste gemensamma åsikterna

1. Boken allmänt sätt är bra (L1, L2, L3, L4) Boken fungerar på grund av läraren (L5)  
Bättre än andra (L1, L2) Por *supuesto* är bättre när det gäller grammatiken (L3)
2. Bra självständigt arbete ej användning av övningar (L1, L2; L3, L4, L5)
3. Riktad till gymnasienivå men fungerar ändå (L1, L2, L3, L4, L5)

#### Gemensam kritik

1. Stora variationer i övningarnas grad av svårighet (L1, L2, L3, L4, L5)
2. Boken speglar mer kännetecknade aspekter av den spanska kulturen. Saknas mer om Sydamerika. (L1, L2, L3, L4, L5)
3. Sångerna är tråkiga och av begränsad användning (L1, L2, L3, L4, L5)
4. För enkla grammatiska förklaringar (L1, L2, L3, L4) Enkel men bra (L4)
5. Mycket dåliga bilder (L1, L4, L5): fattig sidan av landet/Bilderna är ok (L2, L3/)
6. Flera övningar behövs (L1, L4, L5) tillräckliga (L3)
7. Boken hjälper inte att främja kommunikationen. Detta ligger i lärarens händer (L1, L2, L3, L4, L5)
8. Det är svårt att hitta (L1, L3, L5)/bra (L2, L4)
9. Man måste ersätta med vissa ord (L1, L2, L3, L4, L5)
10. Boken är redan bestämd (L1, L2 och L3, L4, L5)
11. Inga använder kapitel D (L1, L2, L3 och L4, L5)
12. Det är bra med att blanda Amerika och Spanien men... (L1, L2, L3, L4) Inte bra (L5)

#### Enskild kritik

1. Vissa kapitel är det uppenbart en könsskillnad (L1)
  2. Bra med översättningar (L1) /inte bra (L2)
  3. Kritik mot kapitel om Spanien (L2); kritik mot kapitel i Sydamerika (L4)
  4. Betyg (2 från (L1), 4 från (L3))
  5. Eleverna är för lata (L1, L2; L5)
  6. Boken går långsamt framåt: ej bra (L3) bra (L4)
  7. Positivt med verkliga personer (L3)
  8. Dålig idiomatisk översättning (L3)
  9. Gammal formuleringar ibland (L4) inte så användbara ord (L5)  
(se kommentar)
  10. Omslaget ok (L1)
  11. Författarna: bra pedagoger (L3)
  12. Bra att det finns 3 andra delar (L4)
- De muntliga övningarna är ibland alldeles för enkla och barnsliga (L1)